Základní škola Easy Start s. r. o.,
Blatenská 1073/27a, 326 00 Plzeň
IČ: 291 03 550

Školní plán environmentální výchovy

školní rok 2025/2026

Environmentální výchova je nauka o životním prostředí. Využívá poznatků vědního oboru ekologie, zkoumá mechanismy působení člověka na ekosystémy, zabývá se prevencí znečišťování životního prostředí, nápravou vzniklých škod a prevencí nežádoucích zásahů. Zahrnuje např. ochranu přírody, monitoring složek životního prostředí, využívání přírodních zdrojů, nakládání s energiemi, péči o zdraví lidské populace apod.

V praktické pedagogické činnosti jde o dosažení vyváženého souladu nezbytných odborných ekologických poznatků s citovými a smyslovými prožitky, které pomáhají nalézt lásku k přírodě, úctu ke všem formám života a podporují zvyšování úrovně mezilidských vztahů.

Cílem environmentálního působení je nejen člověk ekologicky gramotný, ale i aktivně se projevující a obhajující své nesobecké občanské postoje ve prospěch přírody a lidského pobývání na Zemi.

Základní dokumenty, z nichž vycházíme při realizaci environmentální výchovy

- Metodický pokyn MŠMT k environmentálnímu vzdělání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízení.

- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.

- Průřezové téma Environmentální výchova je povinnou součástí ŠVP. Lze ho zařadit do všech vzdělávacích oblastí.

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základní, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon), za obecné cíle vzdělávání považuje mj. získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje.

- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, upozorňuje, že se výchova, osvěta a vzdělávání provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality

životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.

Cíle environmentálního plánu

- Poznávat přírodní, sociální a kulturní hodnoty životního prostředí ve svém okolí a chápat příčiny následků a projevů jejich poškozování.

- Utvářet kladný vztah dětí k přírodě a zdravému životnímu prostředí nejen ve svém okolí.

- Přijímat osobní odpovědnost za své chování a za stav životního prostředí a podpořit aktivní účast na ochraně životního prostředí.

- Uvědomit si postavení člověka v přírodě a jeho vliv na své okolí.

- Uvědomit si postavení člověka ve společnosti – uznávání a dodržování vyšších hodnot, důraz na nekonzumní a duchovní stránky života.

- Směřovat ke zdravému životnímu stylu a získat správné stravovací návyky směrem ke zdravé výživě.

- Seznámit se s globálními ekologickými problémy a chápání souvislostí. · Rozvoj a využití komunikačních dovedností při řešení environmentálních problémů.

- Naplňovat myšlenku trvale udržitelného rozvoje, uplatňovat úspory zdrojů energie a surovin v praxi.

- Zajistit dostupnost aktuálních a objektivních informací o životním prostředí a jeho ochraně pro žáky, učitele, rodiče i širší veřejnost.

Metody a formy práce environmentální výchovy

- Projektové vyučování – zařazování projektů s tématikou ekologie a životního prostředí do výuky.

- Exkurze a vycházky do přírody a okolí školy.

- Pobyt v přírodě, v rámci něhož se prakticky uplatňují principy environmentální výchovy.

- Využití času po vyučování v rámci ŠD k různým aktivitám v rámci environmentální výchovy.

- Simulační hry ve výukových předmětech prvouka, přírodověda a vlastivěda.

- Vytváření databáze pomůcek a materiálů pro environmentální výchovu a jejich využívání ve výchovně vzdělávacím procesu.

- Získávání a využití poznatků z médií, internetu, literatury apod.

Tematické okruhy Environmentální výchovy dle RVP

Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Základní podmínky života – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota

ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úrovně, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); environmentální akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

Realizací ekologické výchovy chceme v souladu se ŠVP podpořit u žáků rozvoj a prohlubování těchto kompetencí:

..

Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence k učení

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě

- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy

- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti

Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností

- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy

- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje

Kompetence pracovní

- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce

Kompetence digitální

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce

Realizace průřezového tématu Environmentální výchova v jednotlivých vzdělávacích oblastech

Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. **Člověk a jeho svět** poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince.

Ve vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí.

Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** umožňuje aktivně využívat výpočetní techniku (internet) při zjišťování aktuálních informací o stavu prostředí, rozlišovat závažnost ekologických problémů a poznávat jejich propojenost. Komunikační technologie podněcují zájem o způsoby řešení ekologických problémů možností navazovat kontakty v této oblasti a vyměňovat si informace v rámci kraje, republiky i EU a světa.

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** poskytuje Environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot. Přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu se vzdělávací oblastí **Člověk a svět prác**e se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Environmentální plán pro školní rok 2025/2026

Učivo Environmentální výchovy rozvržené do jednotlivých ročníků:

1. ročník

- pozorujeme stromy; vycházka
- ovoce a zelenina
- zdravá výživa
- první květy jara
- podmínky života – co potřebujeme k životu, co potřebují zvířata
- ekosystém les; člověk a les
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- třídíme odpad
- člověk a jeho zdraví
- z čeho jsou věci kolem nás
- zvířata domácí a volně žijící
- člověk a čas – základní orientace v čase (rok, roční období, měsíc, den) ¨

2. ročník

- ekosystém voda – voda v krajině, potoky a rybníky, vodní rostliny a živočichové · ochrana vody, pokusy s vodou, skupenství vody
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vývoj krajiny, dopady urbanizace
- důsledky znečišťování vody

- zásady hospodaření s vodou
- orientace v okolní krajině
- srovnání života ve městě a na vesnici
- život dnes a v minulosti
- cyklus roku v přírodě
- svátky, svátky jiných kultur
- počasí – pozorování počasí během roku; změny počasí dle ročních období · vztah k rostlinám, význam rostlin pro člověka
- vztah člověka k přírodě – zpracování surovin
- živočišná říše – znaky života, projevy, potřeby živočichů
- základní skupiny živočichů, živočichové ve volné přírodě/ v zajetí
- den – části dne, dny v týdnu, průběh činnosti během dne
- rok, roční období, měsíce – základní orientace v čase
- přírodní společenstva – louka, pole, les, rybník
- člověk a zdraví – výživa, hygienické návyky

3. ročník

- jak vypadá zemský povrch, co vyčteme z map
- jak využíváme a měníme krajinu
- význam potravy v našem životě (palivo, stavební materiál)
- vitaminy a minerální látky
- upevňování hygienických návyků

- vzduch – jeho složky a vlastnosti, měření teploty vzduchu
- neživá příroda, přírodniny
- oheň
- voda a její vlastnosti
- vznik zemědělství
- Velikonoce
- život rostlin, jejich význam a využití pro člověka
- vznik půdy, její vlastnosti
- společenstvo louky

4. ročník

- příroda a její zákonitosti
- Vesmír a Země
- přírodní společenstva
- ovoce, které u nás neroste
- bioodpad
- podnebí na Zemi
- počasí a jeho zaznamenávání
- živá příroda
- vliv přírody na člověka
- chráníme přírodu
- zdraví, osobní hygiena

- rostliny a jejich stavba
- význam lesů a jejich ochrana
- pěstování rostlin

5. ročník

- půda a její vznik, složení hornin
- přírodní společenstva – pole, sad a na vinice
- voda, světlo, teplo
- žijeme v propojeném světě
- energie kolem nás, šetříme energií
- zachování zdraví
- měníme krajinu kolem sebe
- jaký vzduch dýcháme
- znečištěná voda a půda
- neživá příroda
- příjem vody a potravy
- zdravá výživa
- pěstitelské práce

Školní družina

- péče o arboretum na školní zahradě, sezónní práce
- práce na školním pozemku, péče o záhony, pletí

- rok, roční období, měsíce, dny – orientace v čase
- změny v přírodě během roku, pozorování
- chování zvířat dle ročních období
- význam svátků, tradice a zvyky, pranostiky
- třídění odpadu, zásady ochrany přírody a životního prostředí
- využití odpadového materiálu k vyrábění, recyklace
- využití přírodních zdrojů
- práce s přírodninami
- Vesmír – Země, Měsíc, Slunce
- krmení ptáků v zimě
- péče o domácí mazlíčky, vztah člověka k zvířatům
- péče o zdraví – stravovací a hygienické návyky

Celoškolské environmentální aktivity

▪ Třídění odpadu

Třídění odpadu probíhá po celý rok, na chodbách a v některých třídách jsou koše na tříděný odpad (papír, plast a sklo).

▪ Sběr vybitých baterií a drobné elektroniky

Sběr probíhá celoročně v rámci projektu Zelená škola.

▪ Úklid venkovního areálu školy

V rámci pracovních činností se v průběhu roku vystřídají jednotlivé třídy – prováděno celoročně.

▪ Péče o zvířata v jednotlivých třídách

V některých třídách jsou zvířata v akváriu, teráriu nebo kleci, o které se děti v průběhu školního roku starají.

Projekty environmentální výchovy na školní rok 2025/2026

- Návštěva zoologické a botanické zahrady Plzeň
- Program na škole v přírodě – CEV Dřípatka (včetně vzdělávacích programů)
- Mobilní planetárium
- Arboretum Sofronka
- Enviromentální centrum Lüftnerka (Plzeň)
- Den Země
- Den zvířat
- Návštěva environmentálního centra Krsy
- Návštěva národopisného muzea Plzeňska

Environmentální plán může být během roku pozměněn či doplněn. Podrobnější náplň témat viz jednotlivé tematické plány.

Zpracovala Mgr. Daniela Lucáková, dne 14. 9. 2025